

ван „поет *par excellence*“ и поради това присъщата му „вътрешна самопроизволност“ е характеристика, напомняща предупрежденията на д-р Кръстев, отправени към К. Христов и Яворов от 1901–1902 г. Обаче, противопоставяйки неконтролируемата лирическа природа на Яворов на „сълзливия сентиментализъм“ на Пенчо Славейков, не ни ли връща критикът твърде назад, към актуалната в началото на века схема: *безизкуственост, нереторичност, автобиографизъм, непатриархалност – фали, реторика, сентимент, патриархалност?* Т.е. не заставаме ли пред аналогична опозиция, не е ли смисълът на противопоставянето идентичен на някогашното стълкновяване между Яворов и Вазов? Идентичността в смисловата посока само подсказва типологичното сходство на опозициите и потвърждава наличието на не всякога видимия, но активно работещ механизъм на парадигмата – механизъм, задействан от по- и най-глобални културни антитези, без оглед на осъществяващите ги автори функции.

В текста на Б. Пенев твърде крупнено присъства тезата за *лирика* Яворов. Подобно на А. Протич в 1904 г., той не се впуска в едностранчиво-негативни оценки на Яворовия лиризм, а опитва да обясни неговите особености. Критикът проявява амбивалентно отношение към поета: намира поезията му „еднакво богата и откъм образи, и откъм рефлексии и настроения“, но бърза да поясни, че това достойнство е и слабост, тъй като води до „излишък от образи и емоции“. Заслужава да се задълбочим в това критическо наблюдение – то припомня предишно твърдение от времето на 1904 г. Става дума за формулировката „пасивно-сензитивен тип“ или по-точно за презумпцията да се овладее, признае, узакони безсилието на парадигмата да тълкува поезията на Яворов. Поетът е внедрен за пореден път в идеалното пространство, но именно като **незавършен** образ. Точно това е големият парадокс на парадигматичното говорене за Яворов: той е *автор*, обхванат като своя функция, но функция, на която е призната из-